

ภาษาบาลี ๑ คำ คติธรรมประจำสัปดาห์

“วินยปฺปญฺญตฺติ — การทรงบัญญัติพระวินัย”

วินยปฺปญฺญตฺติ อ่านแบบภาษาบาลีว่า วิ - นะ - ยับ - บัน - ยัด - ติ มาจากคำว่า วินย (นำออกซึ่งกิเลส,กำจัดกิเลส) กับคำว่า ปญฺญตฺติ (ประกาศให้รู้โดยทั่วกัน) ช้อน ปฺ จึงรวมกันเป็น **วินยปฺปญฺญตฺติ** แปลว่า การทรงบัญญัติพระวินัย บุคคลผู้ทรงบัญญัติพระวินัยได้นั้น มีเพียงบุคคลเดียวคือพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเท่านั้น เพื่อประโยชน์แก่เพศบรรพชิต จะได้ศึกษาสำรวมระวังตามวินัยบัญญัติข้อนั้นๆ ไม่ล่วงละเมิดในสิ่งที่ไม่เหมาะสมแก่เพศบรรพชิต และน้อมประพฤติในสิ่งที่เหมาะสมแก่เพศบรรพชิตเท่านั้น พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงอาศัยอำนาจประโยชน์ ๑๐ ประการ ในการทรงบัญญัติพระวินัย ตามข้อความจากพระสูตรต้นตปิฎก อังคุตตรนิกาย ทสกนิบาต ปฐมอุปาสิสูตร ดังนี้

“เพื่อความยอมรับว่าดีแห่งสงฆ์ (หมู่ของพระภิกษุทั้งหลาย) ๑
เพื่อความอยู่สำราญแห่งสงฆ์ ๑ เพื่อข่มบุคคลผู้เก้อยาก(หน้าด้าน) ๑
เพื่อการอยู่สำราญแห่งภิกษุทั้งหลายผู้มีศีลเป็นที่รัก ๑
เพื่อป้องกันอาสวะทั้งหลายอันเป็นไปในปัจจุบัน ๑
เพื่อกำจัดอาสวะทั้งหลายอันเป็นไปในสัมปรายภพ ๑
เพื่อความเลื่อมใสแห่งบุคคลทั้งหลายผู้ยังไม่เลื่อมใส ๑
เพื่อความเจริญยิ่งแห่งความเลื่อมใสของบุคคลทั้งหลายผู้เลื่อมใสแล้ว ๑
เพื่อความตั้งมั่นแห่งศีลธรรม ๑ เพื่ออนุเคราะห์วินัย ๑”

พระสัมมาสัมพุทธเจ้า กว่าที่พระองค์จะได้ทรงตรัสรู้นั้น ทรงบำเพ็ญพระบารมีเมื่อครั้งที่ทรงเป็นพระโพธิสัตว์มาตลอดระยะเวลาถึงสี่อสงไขยกับอีกแสนกัปป์ เป็นเวลาที่ยาวนานเป็นอย่างยิ่ง ทั้งหมดทั้งปวงนั้นไม่ใช่เพื่อตัวพระองค์เพียงพระองค์เดียว แต่เพื่อประโยชน์ของสัตว์โลกทั้งปวง เมื่อพระบารมีถึงความสมบูรณ์พร้อมก็ทำให้พระองค์ได้ทรงตรัสรู้ถึงความเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และพระองค์ทรงอนุเคราะห์สัตว์โลกด้วยการแสดงพระธรรมประกาศความจริง ให้สัตว์โลกได้มีความเข้าใจถูกเห็นถูกตามความเป็นจริง ด้วยพระมหากรุณาอย่างยิ่ง มีผู้ที่ได้รับประโยชน์จากพระธรรมที่พระองค์ทรงแสดงมากมายนับไม่ถ้วน

แต่ละคนสะสมอภัยมาไม่เหมือนกัน บางคนแม้จะได้รับประโยชน์จากพระธรรม แต่ไม่ได้สะสมอภัยมาที่จะน้อมไปในเพศที่สูงยิ่ง ก็เป็นคฤหัสถ์มีชีวิตไปตามปกติของคฤหัสถ์ แต่บางคนสะสมมาที่จะละสละอาคารถือเรือน ทรัพย์สมบัติ วงศาคณาญาติ เพื่อมุ่งสู่เพศที่สูงยิ่ง คือเพศบรรพชิต ก็บวชเป็นพระภิกษุในพระพุทธศาสนา

สิ่งที่ควรจะได้เข้าใจเป็นอย่างยิ่ง คือ พระภิกษุเป็นใคร พระภิกษุคือผู้ที่ได้ฟังพระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงและมีศรัทธาที่จะดำเนินตามรอยพระบาทของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่ใช่ใครจะประพฤติปฏิบัติอย่างไรก็ได้เพียงแต่ว่าต้องการเป็นพระภิกษุ เพราะฉะนั้น พระภิกษุที่แท้จริงคือ ผู้ที่ได้ฟังพระธรรม มีความเข้าใจแล้วก็รู้จักตัวเองตามความเป็นจริง พุทธบริษัทไม่ได้มีเฉพาะพระภิกษุ ยังมีอุบาสกอุบาสิกาด้วย เพราะเหตุว่าไม่มีการทรงบังคับว่าทุกคนจะต้องบวช เนื่องจากทุกคนเป็นอิสระตามการสะสม สะสมมาอย่างไรก็ประพฤติเป็นไปอย่างนั้น เพราะฉะนั้นในครั้งพุทธกาลอุบาสกอุบาสิกาที่เป็นพระอริยบุคคลเพราะได้ฟังพระธรรม เป็นพระโสดาบัน ก็มี เป็นพระสกทาคามี ก็มี เป็นพระอนาคามี ก็มี แต่พอถึงความเป็นพระอรหันต์แล้วไม่ครองเพศฤๅษีอีกต่อไป

ตามประวัติของพระพุทธสาวกทั้งหลายผู้ที่สละอาคารถนเรือนมุงสุ่เพศที่สูงยิ่ง ก็เห็นได้ว่าทุกคนสะสมมาที่จะสละทุกอย่างเพื่อประโยชน์ที่ยิ่งใหญ่ ไม่ใช่เฉพาะเพื่อตัวเอง เพราะว่าเมื่อเป็นพระภิกษุแล้วท่านเหล่านั้นศึกษาพระธรรมและเผยแผ่คำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ด้วยเหตุนี้ตั้งแต่พรรษาแรกๆ พระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ส่งพระภิกษุไปเผยแผ่พระพุทธศาสนา สมัยกาลต่อมาก็มีพระภิกษুবวชในพระพุทธศาสนามากขึ้น แล้วผู้ที่เป็นภิกษุในครั้งนั้นที่ยังไม่ได้เป็นพระอริยบุคคล ก็ยังเต็มไปด้วยกิเลส บางรูปก็ประพฤติผิด ด้วยเหตุนี้เมื่อมีสิ่งใดที่ไม่เหมาะสมแก่เพศบรรพชิตเกิดขึ้น พระองค์ก็ได้ทรงบัญญัติพระวินัยในทันที แต่จะทรงประชุมพระภิกษุสงฆ์ สอบถามว่าเรื่องนี้เป็นมาอย่างไรสมควรที่ภิกษุจะทำอย่างนั้นหรือไม่ แล้วก็ให้พระภิกษุทั้งหมดได้รับทราบร่วมกัน เมื่อเห็นว่าความประพฤติอย่างนั้นไม่เหมาะสม ก็ทรงบัญญัติพระวินัย เป็นแต่ละข้อๆ ซึ่งเมื่อพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงบัญญัติพระวินัยแล้ว ไม่มีใครเปลี่ยนแปลงได้

พระภิกษุทุกรูปในสมัยพุทธกาล ทั้งหมดและทุกยุคทุกสมัยด้วย ต้องเคารพในพระวินัยที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงบัญญัติไว้ ซึ่งจะต้องศึกษาพระธรรมวินัยให้เข้าใจ น้อมประพฤติในสิ่งที่ถูกต้องละเว้นในสิ่งที่ผิดที่ขัดต่อความประพฤติเป็นไปของพระภิกษุอันเป็นเพศที่สูงยิ่ง ดังนั้น สิ่งใดก็ตามที่จะทำให้เกิดอกุศลพอกพูนมากยิ่งขึ้น ไม่ได้เป็นไปเพื่อขัดเกลากิเลสของตนเอง สิ่งนั้น พระภิกษุทำไม่ได้ ถ้าพระภิกษุเป็นผู้ทำในสิ่งที่ผิด ก็เป็นผู้ที่ทรยศต่อพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะเหตุว่าทั้งๆ ที่รู้ว่าพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงบัญญัติพระวินัยอย่างนี้ ทรงแสดงพระธรรมอย่างนี้ แต่ไม่น้อมประพฤติตามเป็นโทษสำหรับผู้นั้นโดยส่วนเดียว เมื่อพระภิกษุทำในสิ่งที่ผิดแล้วไม่สำนึก ถ้ามรณภาพ (ตาย) ไปในขณะที่ยังปฏิญาณตนว่าเป็นพระภิกษุอยู่ ชาติดต่อไปก็คือเกิดในอบายภูมิเท่านั้น เพราะเป็นผู้ที่หลอกลวงให้คนอื่นหลงเชื่อว่าเป็นพระภิกษุในพระธรรมวินัย แต่ความจริง ไม่ใช่เพราะเป็นผู้ที่ประพฤติปฏิบัติผิดไปจากพระธรรมวินัย ซึ่งเป็นสิ่งที่น่ากลัวอย่างยิ่ง เพราะไปอบายภูมิได้อย่างง่ายดาย สำหรับคฤหัสถ์ที่ได้ศึกษาพระวินัยบัญญัติ ก็จะเป็นประโยชน์เกื้อกูลมากทั้งแก่ตนเองและผู้อื่น รวมถึงเกื้อกูลต่อพระภิกษุด้วย ด้วยการไม่ทำในสิ่งที่ทำให้พระภิกษุท่านต้องอาบัติ เช่น การถวายเงินทองแก่พระภิกษุ เป็นต้น ดังนั้นการมีโอกาสได้ฟังพระธรรมศึกษาพระธรรม ไม่ว่าจะเป็นส่วนใดก็ตามเป็นประโยชน์เกื้อกูลโดยตลอด เมื่อปัญญาความเข้าใจถูกเห็นถูกเจริญขึ้น ก็สามารถรู้ว่สิ่งใดถูก

สิ่งใดผิด แล้วสามารถที่จะละทิ้งในสิ่งที่ผิด และน้อมประพฤติในสิ่งที่ถูก ได้เป็นผู้มีปัญญาเป็นที่พึง
อย่างแท้จริง.

ชมรมบ้านรั่มมะ มศพ. : www.dhammahomefellowship.com, โทร. ๐๘๕-๖๒๑๗๑๖